

Belastingdienst

Intermediardagen 2011

De fiscale behandeling van
ontslaguitkeringen

Stamrechtvrijstelling of
belast loon?

November/december 2011

Belastingdienst

Stel: U wordt ontslagen

U ontvangt wel een ontslaguitkering! En nu?

Te derven loon

- Duidt op onvrijwillige situatie
- Lichte (gevoelde) dwang is voldoende
- 'Je mist iets wat je bij normale voortzetting van de dienstbetrekking zou zijn toegevloeid.'
- Derven objectief beoordelen vanuit de dienstbetrekking en niet vanuit (de bedoeling van) de werknemer

Te derven loon: een objectief begrip (1)

- Derven vanaf datum ontslag, uiterlijk tot het normale einde van de dienstbetrekking:
 - Ofwel tot einde tijdelijke arbeidsovereenkomst
 - Ofwel tot normale (vroegste) datum van pensionering
- Normale pensioendatum: de 1e reguliere ingangsdatum van het pensioen (VUT, prepensioen, vroegpensioen of ouderdomspensioen)
- Werknemers geboren voor 1950: pensioendatum vaak tussen 60 en 65 jaar
- Werknemers geboren na 1949: pensioendatum meestal 65 jaar

Nuancering vroegste ingangsdatum

- Vroegste pensioendatum is voor werknemer geboren na 1949 niet altijd een reëel uitgangspunt
- Beoogd niveau van 80% of 85% (laatstgenoten loon) niet gehaald door invoering Wet VPL in 2005
- Loondervingsperiode verlengen voor zover het niet halen van het beoogde niveau is te wijten aan objectieve factoren
- Subjectieve factoren spelen geen rol:
 - Tekort aan dienstjaren vóór invoering Wet VPL
 - Wens werknemer: doorwerken na vroegste pensioendatum
- Berekening: zie *Handreiking gederfd of te derven loon* op www.belastingdienstpensioensite.nl

Standpunt Belastingdienst

Standpunt op basis van taalkundige uitleg en jurisprudentie:

- Een stamrecht voor te derven loon kan nooit betrekking hebben op de periode na de (zich het eerst voordoende) normale VUT-, pre-, vroeg-, of ouderdomspensioendatum (richtleeftijd)
- Voor loonderving over de periode na die datum heeft de wetgever andere systemen:
 - Pensioenen
 - Lijfrenten

Te derven loon: een objectief begrip (2)

- Wat houdt objectief (vanuit de bron beoordeeld) nog meer in?
 - Alleen kijken naar te derven loon in betreffende dienstbetrekking
- Niet van belang: andere inkomsten van de werknemer (subjectief)
 - Inkomsten uit vervroegen van pensioen
 - Inkomen uit nieuwe dienstbetrekking
 - Inkomen uit WW, wachtgeld of andere loonvervangende uitkering
 - Inkomsten uit levensloopregeling

Stamrecht is geen vervanging voor pensioen

- Wetgever wil strikte scheiding tussen stamrechten en pensioenen
- Stamrecht is bedoeld als direct ingaand recht op periodieke uitkeringen ter overbrugging naar de volgende dienstbetrekking
- Tweede Kamer: stamrecht mag wel worden uitgesteld tot 65 jaar (brede herwaardering II in 1994)
- Stamrecht ter overbrugging naar pensioen of ter aanvulling op pensioen is een regeling voor vervroegde uittreding en belast met extra eindheffing van 52% (artikel 32ba, Wet LB1964)

Voorkomen eindheffing 52% op ontslaguitkering

Ontslagvergoeding zoveel mogelijk storten bij uitvoerder pensioen- of VUT-regeling. Voor zover er fiscale ruimte is.

- Werknemers geboren voor 1950:
 - Op 31 december 2004 bestaande VUT- of prepensioenregeling nog optimaliseren naar 85% ingaande op 60 jaar
 - Alsnog invoeren ouderdomspensioen ingaande op 60 jaar plus tijdelijk overbruggingspensioen
- Verder optimaliseren opbouwpercentage, pensioengevend loon en pensioengevende diensttijd

Te derven loon: netto of bruto?

- Niet: fiscaal loon in de zin van de Wet LB
- Wel: civielrechtelijke begrip loon uit arbeidsovereenkomst ofwel: te derven loon = het bruto loon
- Eigenlijk de loonsom, want de na ontslag doorbetaalde werkgeverspremies voor pensioenopbouw vallen ook onder te derven loon

Tweedeling te derven loon

Te derven loon kan bestaan uit:

1. Inkomensschade
2. Pensioenschade

Inkomensschade

- Het te derven civiele loon, dus inclusief:
 - werknemersaandeel pensioenpremie
 - eventuele inleg levensloopregeling
 - werknemerspremies sociale verzekeringen
 - eventueel spaarloon etcetera
- Niet: uitbetaling vakantie en verlofdagen, overwerkloon en andere looncomponenten die al zijn verdiend

Pensioenschade standpunt Belastingdienst

- Belastingdienst: vergoeding van de door te betalen werkgeverspremies voor pensioen mag in stamrecht, mits de werkgever deze premie niet op andere wijze blijft doorbetalen
- Welke premie mag de werkgever vergoeden? Voorbeeld!

Voorbeeld pensioenschade

- Doorbetaalde werkgeverspremies zouden tot pensioendatum hebben bedragen: € 15.000 (doorsneepremie bij een Bpf)
- Bij afstorting koopsom voor doorbetaalde premie vraagt verzekeraar € 40.000
- Wat is de pensioenschade?
- Beoordeling vanuit de bron:
 - Pensioenschade betreft alleen de gemiste werkgeverspremies bij normale voortzetting van de dienstbetrekking
 - Zou € 40.000 worden betaald, dan wordt meer vergoed dan de werkelijke schade (indemniteitsbeginsel)
 - Pensioenschade is € 15.000

Conclusie maximaal te derven loon

Stamrechtruimte = maximale bedrag van een ontslagvergoeding dat ondergebracht kan worden in een stamrecht:

- ofwel het fiscaal maximale bedrag aan te derven loon
- ofwel de som van fiscaal maximaal in aanmerking te nemen inkomensschade + pensioenschade

Voorbeeld

- Werknemer 61 jaar, krijgt ontslag
 - prepensioenrichtdatum: 62 jaar
 - jaarsalaris: € 50.000 bruto
 - werkgeverspremies ouderdomspensioen tot 65: € 15.000
- Ontslagvergoeding na onderhandelingen = € 140.000, specificatie:
 - inkomensschade? Werknemer stelt: ik wilde doorwerken tot 63:
dus 2 jaarsalarissen = €100.000
 - pensioenschade: koopsom voor pensioenschade bij
stamrechtverzekeraar bedraagt € 40.000
- Wat is de stamrechtruimte?

Uitwerking stamrechtruimte

- Som van:
 - maximaal te derven loon in de vorm van inkomensschade tot vroegste pensioendatum: bruto loon over 1 jaar: 50.000
 - maximaal te derven loon in de vorm van pensioenschade: werkgeverspremies over periode 61-65: 15.000
 - de stamrechtruimte is dus 65.000
- Het restant: € 140.000 - € 65.000 = € 75.000 is belast loon
- Tenzij er nog verbetering van de pensioenregeling mogelijk is

Gederfd loon: jurisprudentie

- 'Er is alleen sprake van gederfd loon als de werknemer rechtens aanspraak kon maken op dat gederfde loon'
 - 'Verwachting', 'gebruikelijk', 'normaal' of 'redelijk' is niet voldoende
 - Werknemer moet rechtens aanspraak kunnen maken, maar nog niet vorderbaar en inbaar
- Gederfd loon dus wel subjectief bekijken vanuit (de rechten van) de individuele werknemer

Voorbeeld gederfd loon uit de jurisprudentie

- Recente uitspraak:
 - Werknemer aanvaard nieuwe dienstbetrekking binnen concern
 - Loon wordt hoger, winstdeling vervalt en eventuele uitkering bij ontslag wordt lager
 - Ter compensatie ontvangt de werknemer € 700.000 als stamrecht
- Rechtbank: inkomen wordt niet gederfd:
 - Alleen verwachting is onvoldoende
 - Werknemer kan geen aanspraak maken op de uitkering (immers geen ontslag, maar gewoon voortgezette dienstbetrekking)
 - € 700.000 is gewoon belast loon!

Aanspraken op eenmalige ontsluitkering

- Eenmalige ontsluitkering overeengekomen in arbeidscontracten
- De aanspraak op de eenmalige ontsluitkering wordt door het vervullen van de voorwaarde (ontslag) vorderbaar (en evt. inbaar)
- Het *loon in de vorm van recht* wordt door het vervullen van de voorwaarde *recht op loon*
- Het recht op loon kan niet meer worden omgezet in een stamrecht. De werknemer derft immers niets!

Van stamrecht-bv naar bank of verzekeraar?

Stel u hebt al een stamrecht in een eigen stamrecht-bv en u wilt er vanaf. Kan dat?

- De waarde in het economisch verkeer moet worden afgestort bij een bank of verzekeraar.
- Verlagen van de hoogte van het stamrecht is afzien en leidt tot heffing.
- Bij oudere stamrechten (hoge rekenrente) is het geld vaak niet in de bv aanwezig.
- In overleg met de inspecteur van de Belastingdienst alle middelen afstorten en de stamrecht-bv ontbinden.

Meer informatie?

www.belastingdienstpensioensite.nl

/V&A Handreikingen pensioen LB,
*Handreiking gederfd of te derven
loon*

